

сж вписвани данни за възрастта на обвиняемия не къмъ деня на прѣстѣплението, а къмъ деня на разпитването или на осжждането. Всички подобни грѣшки, вършени въпрѣки яснитѣ наставления на Главната дирекция на статистиката, щомъ сж се долавяли въ Дирекцията, веднага сж бивали поправяни. При това, обаче, трѣбва да се добави, че въ много случаи тия грѣшки нѣматъ нѣкое особено сжщественно значение за обработването на даннитѣ за възрастта, защото отъ една страна тѣ не сж особено много, а отъ друга — погрѣшкитѣ се неутрализиратъ до нѣгдѣ отъ начина на разработването на свѣдѣнията по възрастни групи, а не по единични години (гледай таблица V).

Сѣмейно положение. И въ свѣдѣнията за сѣмейното положение на обвиняемитѣ лица се срѣщаха грѣшки отъ сжщия характеръ. Въ ония случаи, когато между деня на извършване прѣстѣплението и деня на осжждането сж се изминали 2, 3 или повече години, срѣщаха се погрѣшки при отговоритѣ на въпроситѣ за сѣмейното положение. Показвани биваха, именно, като женени лица помалки отъ 17 год. и по нѣкога даже такива лица се показваха като имащи въ деня на прѣстѣплението едно или двѣ дѣца. Произходътъ на тая грѣшка е явенъ: сѣмейното положение на тия лица погрѣшно се е охарактеризирвало не къмъ деня на прѣстѣплението, а къмъ деня на задържането, осжждането или другъ нѣкой моментъ, въобщо слѣдъ 1, 2, 3 и повече години отъ деня на извършване прѣстѣплението. На всички такива случаи въ Главната дирекция се направи щателна критика и частъ отъ тѣхъ се поправиха въ сѣдилищата, а останалитѣ малко случаи, които не бѣ възможно да се поправятъ, се приеха като такива съ „непоказано сѣмейно положение и непоказанъ брой дѣца“.

Професията. Свѣдѣнията за професията и занятието на обвиняемитѣ бѣха изложени на сжщата погрѣшност. Даваха се по нѣкога свѣдѣния за професията, която лицето е упражнявало къмъ деня на осжждането или разпита, а не къмъ деня на извършване прѣстѣплението. Естествено, въ случаитѣ, при които между датата на прѣстѣплението и датата на осжждането се е изминало повече отъ година врѣме, има известни основания да се прѣдполага, че е възможно щото осжденитѣ лица да сж промѣнили професията си прѣзъ това врѣме. Като се има, обаче, прѣдвидъ бавната промѣнливостъ на професионалния съставъ на населението, то може да се приеме, че тия грѣшки немогатъ да бѣдатъ многобройни. По-голѣмо значение има тоя случай за ония лица, които сж били сждени и осждени като чиновници и служащи на държавна или общинска служба. Обикновено такива лица въ промежутъта между извършването на прѣстѣплението и разглеждането на дѣлото упражняватъ друга нѣкаква професия, която често се отбѣлзваше въ *листа за свѣдѣния* вмѣсто длъжността при извършване прѣстѣплението. Обаче, всички подобни случаи Дирекцията лесно откриваше и изискваше поправянето на грѣшката, понеже противорѣчието биваше явно, тѣй като самиятъ членъ на закона, подъ който е било подведено дѣянието, показваше, че осжденото лице е било на държавна или нѣкаква друга обществена служба, когато е извършило прѣстѣплението. При обработката на материала, такива лица сж поставени правилно въ графата „обществени служби (държавни, окръжни и общински)“⁴. При все това, обаче, тоя недостатъкъ въ свѣдѣнията за професията се отрази, при обработката на материала, върху детализирането на таблицата за професията, отъ която детайлно Главната дирекция бѣше принудена да се откаже, понеже въ нѣкои случаи тя не можеше да установи точно, каква именно държавна или общинска служба е заемало лицето при извършване на прѣстѣплението.

Квалификацията на дѣянието и наказанието. Въ свѣдѣнията за прѣстѣпленията и резултата отъ дѣлото (дѣлъ III, отъ *листа за свѣдѣния*, графи 1 и 7) се откриваха въ Дирекцията двѣ групи погрѣшки: първата група дължеше свой произходъ на невнимателността на прѣписвачитѣ на свѣдѣнията и се отнасяше до квалификацията на прѣстѣплението и посочването на членоветѣ на наказателнитѣ закони, подъ които то попадеше. Именно, често пакти при попълването на прѣписитѣ, членоветѣ отъ наказателнитѣ закони сж посочвани споредъ квалификацията не на присждата, а на тѣжбата или обвинителния актъ. А известно е, че въ много случаи сждѣтъ измѣнява квалификацията на дѣянието, която е далъ прокурора. Тия грѣшки лесно се улавяха въ Дирекцията, чрѣзъ свѣряване на свѣдѣнията за посочената квалификация съ свѣденията за наказанието, наложено на осжденото лице и винаги се поправяха.

Втората група грѣшки, обаче, отнасящи се до наложеното на осжденитѣ лица наказание, като грѣшки на самитѣ сждилища, оставаха непоправими въ Дирекцията. Тия грѣшки се състоятъ главно въ слѣдното: 1) въ неправилното прилагане на чл. чл. 57 и 58 отъ пак. законъ въ зависимостъ отъ невѣрното опрѣдѣляне възрастта на подсждимитѣ, за което се говори по-горѣ. Понеже въ Дирекцията възрастта на осжденитѣ лица се изчисли, въз основа на даннитѣ за врѣмето на раждането и на извършването прѣстѣплението, то оказа се, че въ нѣкои случаи чл. чл. 57 и 58 не бѣха приложени, макаръ и да би трѣбвало да се взематъ прѣдвидъ, а въ други, напротивъ, приложени, безъ да е подходило да се прилагатъ. 2) Въ нѣкои случаи пакъ бѣ пропуснато да се наложи глоба, въпрѣки изричността въ съответнитѣ чл. чл. на наказат. законъ. Също тѣй оказаха се опущения и при налагането на допълнителното наказание лишение отъ права. Тия грѣшки, естествено, не можеха да се поправятъ, защото Главната дирекция не можеше да излѣзе внѣ отъ рамкитѣ на присждитѣ. Тя само нареди да се провѣри щателно въ присждитѣ, дали даннитѣ за наказанията съответстватъ на ония, които сж били дѣйствително наложени и които сж обявени въ присждата, и изработи материала споредъ дѣйствително наложенитѣ наказания.

Това сж главнитѣ недостатѣци въ качеството на материала по криминалната статистика. Тия недостатѣци можаха да се откриятъ благодарение на провѣрката, направена надъ него въ Дирекцията. Всички погрѣшни свѣдѣния биваха връщани на сждилищата и веднѣжъ, и дваждъ, и триждъ за прѣглеждане и поправка, и може да се приеме, че всичко възможно за поправяне се поправи.

Заклучение. Критичното разглеждане на материала дава, въ всѣки случай, основание да се прѣдполага, че тоя материалъ, както въ качествено, така и въ количествено отношение е напълно удовлетворителенъ. Резултатитѣ отъ събрания суровъ статистически материалъ за първата криминална статистика на България съ право могатъ да се смѣтатъ като задоволителни, особено като се взематъ прѣдвидъ голѣмитѣ мъчнотии и прѣпятствия, които трѣбваше да се прѣодолѣятъ, както отъ страна на Главната дирекция, така и отъ страна на самитѣ сждилища. И Главната дирекция констатира, че постигнатитѣ резултати надминаха нейнитѣ очаквания. Въ изложението до комисията по организиране на криминалната статистика, Главната дирекция, имайки прѣдвидъ миналия опитъ и положението, казва: „Безъ съмнѣние, първата година, прѣзъ която ще се прѣдприеме тая статистика, ще даде резултати важни и интересни повече като опитъ, отколкото като точна и пълна характеристика на прѣстѣпността въ